

Spis treści

Wprowadzenie / 9

1 Uwarunkowania historyczne konfliktu cypryjskiego / 13

- 1.1 Podbój wyspy przez Imperium Osmańskie, czyli preludium / 13
- 1.2 Początki panowania brytyjskiego / 21
- 1.3 Rozwój świadomości narodowej wśród ludności greckiej oraz tureckiej na Cyprze przed II wojną światową / 23
- 1.4 Cypr i jego mieszkańcy w latach II wojny światowej / 32

2 W stronę niepodległości / 36

- 2.1 Trudne lata 50.: okres terroru i represji / 36
- 2.2 Stanowisko greckie – koncepcja *enosis* / 48
- 2.3 Stanowisko tureckie – koncepcja *taksim* / 50
- 2.4 Polityka mocarstw wobec Cypru / 53
- 2.5 [Nie]chciany kompromis – konferencje w Zurychu i Londynie / 55

3 Trudne początki niepodległości / 61

- 3.1 Okoliczności związane z przekazywaniem władzy oraz utworzeniem Republiki Cypryjskiej / 61
- 3.2 Podstawy konstytucyjne Republiki Cypryjskiej / 64
- 3.3 Papierowy kompromis – pierwsze problemy młodej republiki / 67
- 3.4 Walki z przełomu lat 1963/1964 i ich konsekwencje – koniec jedności / 70
- 3.5 Kryzys w 1967 r., czyli ostatnie ostrzeżenie / 79
- 3.6 Lata 1967–1974: razem, ale osobno / 82
- 3.7 Społeczność międzynarodowa wobec sytuacji na Cyprze / 84

4 Gorące lato 1974 r. / 88

4.1 Preludium dramatu / 88

4.2 Zamach stanu – próba podporządkowania wyspy Grecji / 92

4.3 Lądowanie wojsk tureckich na Cyprze – operacja Attyla I / 102

4.4 Negocjacje ostatniej szansy / 106

4.5 Fiasko rokowań i operacja Attyla II / 112

5 W stronę podziału / 122

5.1 Krajobraz po wojnie: sytuacja wewnętrzna / 122

5.2 Stanowisko społeczności międzynarodowej / 126

5.3 Rokowania dwustronne i inicjatywy pokojowe w latach 1974–1983 / 131

5.4 Proklamacja Tureckiej Republiki Północnego Cypru / 146

6 Cypr (nie)podzielony: 1983–1999 / 150

6.1 Zarys sytuacji politycznej i gospodarczej na Cyprze po 1983 r. / 150

6.2 Misje dobrych usług sekretarzy generalnych ONZ na Cyprze w latach 1983–1999 / 151

6.3 Izolacja międzynarodowa północnego Cypru / 165

6.4 Zamieszki na tle etnicznym – sierpień 1996 / 170

6.5 Cypryjski kryzys rakietowy / 174

7 Plan Annana i akcesja Cypru do Unii Europejskiej – szansa na pojednanie / 179

7.1 Sytuacja polityczna i gospodarcza w przeddzień akcesji do UE / 179

7.2 Kulisy rokowań: od Nowego Jorku do Hagi (1999–2003) / 180

7.3 Rokowania ostatniej szansy: od Hagi do Bürgenstock (2003–2004) / 189

7.4 Najważniejsze propozycje zawarte w planie Annana V / 195

7.5 Referenda w 2004 r. – tak i nie dla wspólnej przyszłości / 200

7.6 Konsekwencje odrzucenia planu pokojowego ONZ / 204

8 W stronę zjednoczenia czy utrwalania podziału? / 207

8.1 Sytuacja polityczna i gospodarcza Greckich Cypryjczyków po 2004 r. / 207

8.2 Społeczność Tureckich Cypryjczyków po planie Annana: polityka i gospodarka / 210

8.3 Na Cyprze bez zmian: 2004–2008 / 213

8.4 Nowa runda rokowań bezpośrednich: 2008–2012 / 217

8.5 Oznaki zbliżenia a nowe linie podziału / 228

8.6 Scenariusze średnioterminowe / 234

Podsumowanie / 237

Bibliografia / 240

Aneks / 253

Dokumenty i wywiady / 255

1 Traktat o gwarancji / 255

2 Traktat o przymierzu / 257

3 Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 353(1974) / 260

4 Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 357(1974) / 261

5 Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 367(1975) / 262

6 Rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 541(1983) / 263

7 Wywiad z Dervişem Eroğlu / 265

8 Wywiad z Raufem Denктаşem / 267

9 Wywiad z Mehmetem Alim Talatem / 276

10 Wywiad z Alekxisem Galanosem / 285

11 Wywiad z dr Erato Kozaku-Markullis / 289

12 Wywiad z Tumazosem Tsalepisem / 295

13 Wywiad z Wassosem Lyssaridisem / 299

Kalendarium / 304

Leksykon postaci / 312

Słownik pojęć / 319

Mapy / 326

Indeks nazwisk / 330

Spis map / 335